

Els diners, la inflació i els bancs centrals. Inflació i deflació: qui crea els diners?

- Aix. Ja està! L'últim lot. Estic morta! A qui se li ha acudit la idea de la fira de la barata? Els del B ho han fet millor.
- La idea va ser meua, però aquestes fires d'intercanvi s'han fet tota la vida. Per què creus que podria intercanviar això?
- Grr... Mmhh. Uuuhhh.
- Ei! De la careta de zombi, ni parlar-ne. Deixa-la on era. Per cert, si només fem intercanvis, com traurem pasta per al viatge?
- Ostres, doncs tens raó.
- I si a més d'intercanviar també venem?
- Bona idea. Però haurem de posar preu a tot això.
- Quant creus que podria valdre, això?
- Poc, però la cosa és col·laborar amb el que en traguem, no?
- Anem passant.
- Ja ho tinc!
- Genial! Però... Què és un "besqui"?
- Mira, per exemple, si posem 200 o 300 "besquis" i els canviem per 200 euros, la gent en comptes de diners vindrà amb els "besquis".

En què s'assemblen la sal, els grans de cacau i les cigarretes? En què tots s'han fet servir alguna vegada de moneda. Els romans pagaven els soldats amb sal –d'aquí ve el nom de salari–; els grans de cacau eren per als maies una unitat d'intercanvi, i en la II Guerra Mundial les cigarretes eren la moneda de canvi més utilitzada entre els presoners. Passar del troc a intercanviar qualsevol cosa mitjançant monedes facilita molt les transaccions. Qualsevol cosa es pot mesurar en els termes d'una de sola: la moneda. Quan en la història s'han produït grans emissions de diners, per finançar guerres, per exemple, s'han produït pujades de preu continuades. Com que hi ha més bitllets i monedes però pràcticament les mateixes coses, cada cosa s'intercanvia per un nombre més gran de bitllets i monedes. Aquesta pèrdua de valor adquisitiu d'una moneda s'anomena "inflació" i se sol mesurar a través de l'IPC o índex de preus al consum, que no és més que el càlcul estadístic mensual de l'increment dels preus del cistell de consum, amb béns i serveis concrets.

- Aquí hi ha un merder de nassos.
- Relax... Jo ho veig tot molt guai. No hi veig cap problema.
- Espera't. Tenim la caixa per cobrar, però no hi ha canvi.
- Un altre que no ha entès això dels "besquis"!
- Els bes... què?
- Els "besquis"... Explica-l'hi tu.
- La gent no vindrà amb diners sinó amb "besquis", els tiquets que han comprat abans. N'he dit així perquè ve de bescanviar. Ho captes?
- A més de solidaris, som uns cracs financers.
- No ho sé pas, si tan cracs; hi veig un altre problema. Hem recollit 200 euros i els hem canviat cada un per un "besqui", oi?
- Sí... I?
- Doncs que no surten els números... Algú ha repartit 300 "besquis" en comptes de 200.
- Ara si que l'hem feta bona.

- Atenció! Un client.

Crear més diners dels necessaris no soluciona els problemes econòmics sinó que els agreuja i causa inflació. Quan la inflació és enorme, amb pujades dels preus del 100, 300, 1.000%, s'anomena "hiperinflació".

Aquesta inestabilitat de preus impedeix a les persones i les empreses preveure i planificar els ingressos, les despeses i les inversions. La situació contrària, deflació o pujada de preus generalitzada i contínua, encara és pitjor. Si les persones no consumeixen, les empreses abaixen els preus per vendre i la gent deixa de consumir esperant el moment que encara baixin més. Si les empreses no venen hauran d'acomiadar treballadors. Amb més atur i, per tant, menys consumidors, els preus continuen baixant i es crea un cercle viciós del qual es fa difícil sortir. Si s'allarga en el temps, aquesta situació s'anomena "depressió econòmica".

- Quin èxit! Cap classe ha recaptat tant com nosaltres. Som massa!
- Massa? Massa marejats de tant apujar i abaixar preus... Tot, perquè algú ha emès més "besquis" que euros.
- Jo al·lucino amb les coses rares que ens prenen dels dits! Ei, algú sap qui s'ha comprat aquella samarreta de la sort?
- Ehem. Què, xula, eh?
- Què?

Per evitar la temptació d'emetre diners per solucionar els problemes de tresoreria dels estats, es va crear la figura del Banc Central, independent del poder polític i amb l'objectiu principal de controlar la inflació. Per exemple, el Banc Central Europeu té l'objectiu ferm de mantenir la inflació en una taxa inferior però propera al 2%.